

OKULUMU

SEVİYORUM

AR-EL EĞİTİM KURUMLARI

İÇİNDEKİLER

ÇOCUĞUNUZUN ZİHİNSEL GELİŞİMİ	2
AİLENİN YAPISI	5
BAĞIMLILIK	8
ÇALMA DAVRANIŞI	11
OKULÖNCESİ ÇOCUKLARDA ARKADAŞLIK KAVRAMI	14
SÖZ DİNLEMEYEN ÇOCUK	18

Zihinsel gelişim, çevremizdeki dünya ile etkileşimi ve onu anlamayı sağlayan bilginin kazanılıp kullanılmasına yardım eden, gözlemlenemeyen tüm süreçleri içerir. Bu süreçler algılama, kavram oluşturma, dil kazanma, hafızaya yerleştirme, hatırlama, düşünme ve problem çözmedir.

KAYNAK

- Çocuk ve Ergen Gelişimi, Mary J. Gander/ Harry W. Gardiner, Yayına Hazırlayan: Prof. Dr. Bekir Onur, 2001- Çocuk Eğitimi El Kitabı, Prof.Dr.Haluk Yavuzer, 2002
- Çocuk, Ergen ve Anne-Baba, Psk. Dr. Sevim Cesur, Yayına Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. Gül Şendil, 2003

ÇOCUĞUNUZUN ZİHİNSEL GELİŞİMİ

Zekâyı tek bir yapı olarak ele alan uzmanların yanında, ondan çoğul bir yapı olarak bahsedenler de vardır. Gardner, yedi çeşit farklı zekâdan bahsetmiştir:

1- Dilsel 2- Mantıksal- matematiksel 3- Mekânsal 4- Müzik 5- Kinestetik 6- Kişisel 7- Kişilerarası zekâ. Bunların her biri beyinde kendi kurallarına göre farklı birer sistem halinde işleyen bağımsız zekâlardır. Her normal insan her birini bir dereceye kadar geliştirmelidir. Kalıtım ve eğitim yüzünden, bazı bireyler belirli bir zekâyı diğerlerinden daha fazla geliştirecektir.

Zihinsel gelişim alanında önemli bir etkiye sahip olan Piaget, zekâyı uyum yeteneği olarak görmektedir. Onun teorisi, çocuğun pasif bir alıcı olmadığıdır. Çocuk, zihnini çevre üzerinde faaliyetlerde bulunarak yapılandırır. Onun bu içsel merakı ve biyolojik olgunlaşmasını verimli bir hale getirebilmek için ona hazır sözel bilgi sunmaktan çok, araştırma ve keşfetmeyi özendirecek zengin faaliyetler sağlanmalıdır. Sanat ve el işi malzemeleri ile yapılan faaliyetler, yapbozlar, legolar, kitaplar, müzik aletleri yaratıcılığa teşvik edecek, zihinsel yapılanmasını olumlu yönde etkileyecektir.

Zihinsel gelişim, basamaklardan oluşan devreler boyunca ilerler. Bireyin çevreye uyum sağlayarak, tepkilerini organize etmesi için kullandığı yapılar her yaş seviyesinde değişikliğe uğrayacaktır.

Piaget, bütün çocukların aynı düşünme davranışları sırasını izlediklerini, ancak her döneme giriş yaşlarının fiziksel ya da toplumsal çevrelerinden etkilenebileceğini söyler. Aşağı evrelerdeki bilişsel yetenekler, sonraki düşünme için temel oluşturur.

Zekânın yapılanmasında çevre önemlidir. Bebek aktiftir ve çevreyle temas arayışındadır. Çevresel uyarınları, olayları araştırır, yorumlar. Bu yorumlama, onun davranışını etkiler. Örneğin, paltosunu giyen bir yetişkini gördüğünde ağlayan bebek, onun dışarı çıkmak üzere olduğunu anlamıştır. Bebek, gerçekliği yorumlar, yapılandırır, özümler ve olaylara bir anlam yükler. İşlem öncesi dönem, 2-7 yaşta görülen bilişsel gelişim dönemidir. Bu düzeyde, sembolik düşünce gittikçe gelişmeye

Bilişsel gelişim dört dönemde ilerler:

- Duyu-hareket,
- İşlem öncesi,
- Somut işlemler,
- Soyut işlemler.

Duyu-hareket döneminde (0-2 yaş) bebeğin çevreyle etkileşimi reflekslere bağlıdır. Zamanla deneyimlerinden faydalanır ve reflekslerinde değişiklik yapmaya başlar. Bu dönemde düşüncesi, hareket şemalarıyla sınırlı görünmektedir. Zihinsel düşünme ya da anlama anlamında "bilmez" ya da "düşünmez"; daha çok duyu-hareket eylemleriyle çevresinin değişik yönleri üzerinde yaptığı işlemlerle "bilir" ve "düşünür". Başlangıçta bebek kendini çevreden ayırt edemezken, zamanla bunu yapabilmeye başlar.

başlar. Sembolik düşünce, bir nesne yerine bir sembol, bir kelime ya da bir nesne kullanabilmektir. Tahta bir sopayı at gibi kullanarak oyun oynamak buna örnektir.

Bu düzeyde düşünce mantık dışıdır ve anlık, görünür koşullara son derece bağımlıdır. Küçük çocuklar, belirli bir zamanda bir durumun yalnızca bir yönünü ele alma yeteneğine sahiptirler.

Bu devrede geciktirilmiş taklit, arama davranışları, oyunun ve dilin gelişmesi gözlenir. Çocuk, bir olay olduktan ve aradan zaman geçtikten sonra onun taklidini yapabilmektedir. Saklanmış bir nesneyi arayabilir, yani nesne sürekliliğini kazanmıştır. Bu durum, nesne ortada olmadığına da temsil edilebildiğini gösterir. Artık çocuk için, ortadan kaldırılan bir nesne yok olmamaktadır.

Sembolik düşüncenin en önemli gelişimi dille olmaktadır.

- Çocuk, taklit etmektedir. Duyduğu bir şeyi sırf taklit etmek amacıyla tekrar eder.
- Monolog yapar. Özellikle oyun oynarken kendi kendine konuşur.
- Çocuklar bir aradayken de monolog yapmaya devam edebilirler. Yanlarındaki çocuğu dinlemez, kendi kendilerine konuşmaya devam edebilirler (Kollektif monolog).
- İletişime yönelik konuşmalar yaparlar.

Benmerkezcilik işlem öncesi dönemin tipik özelliğidir. Bu, çocukların bencil oldukları anlamına gelmez. Bu devredeki çocukların, bir şeyi başkasının bakış açısından görme ya da başkalarının duygularını ve gereksinimlerini fark etme konusunda yetersiz oldukları anlamına gelir.

Konuşma sırasında da benmerkezcilik kendini gösterir. Çocuk yuvada yaşadığı bir olayı anne-babasına anlatırken, "o, ona vurdu." diye anlatır ve kimlerden bahsettiğinin anlaşılmasını bekler. Yaş ilerledikçe benmerkezci konuşmaların oranı düşer ve iletişime yönelik konuşmaların oranı artar.

Çocuk, işlem öncesi dönemde, dikkatini bir görevin bir yönü üzerinde odaklaştırmakta ve belirli bir zamanda birden fazla yönle uğraşmayı güç bulmaktadır. Buna odaklaşma denir. Çocuğa içi aynı miktarda sıvı ile dolu, iki eşit bardak gösterildiğinde ve ardından bu bardaklardan birindeki sıvı onun gözü önünde daha ince ve uzun bir bardağa döküldüğünde, çocuk, uzun bardaktaki sıvının daha çok olduğuna inanacaktır. Burada çocuk, sıvının yüksekliği üzerine odaklaşmıştır ve ilk bardağın daha geniş olduğuna dikkat etmemektedir.

Tersine çevrilemezlik de işlem öncesi düşüncenin bir özelliğidir. Çocuk, sıvının ilk bardağa geri konulabileceğini ve ilk iki bardaktaki sıvıların yine eşit görüneceğini gözünde canlandıramaz. Bu sonuç yine onun belirli bir zamanda birden fazla etken

üzerinde düşünememesiyle ilgilidir. Durum üzerinde odaklaşmıştır. O duruma nasıl geldiğini, bazı değişikliklerden sonra o duruma ulaşıldığını unutmuş görünmektedir. Yüzeysel görünümünden etkilenmektedir. Uzun bardak daha fazla alıyor olmalıdır; çünkü öyle görünmektedir.

Bu özellikler çocuğun işlemleri doğru yapmasına engel olur.

Bu yaş çocukları, nesnelerin canlı olduğuna, onların da insan hareketine katıldığına inanabilir. Tost makinesinin çalışırken canlı olduğunu düşünebilir.

Bu devrede, ahlakla ilgili iki aşama belirlenmiştir. Ahlaki gerçekçilik basamağında, bir davranışın iyi olup olmadığına niyete bağlı olarak değil, davranışın sonuçlarına bakarak karar verilir. Daha sonraki aşamada davranışa sebep olan niyetler göz önüne alınır. Çocuk aileden bağımsızlaştıkça, yaşlıları ile birlikteliği arttıkça ikinci aşamaya ilerler. Başka çocuklarla bir arada oldukça, başkalarının kendisinden farklı görüşlere sahip olabileceğini anlamaya, benmerkezcilikten sıyrılmaya başlar. Bu da davranış niyetlerine göre yargılamaya yardımcı olan bir süreçtir.

Somut işlem döneminde (7-12 yaşlar), çocuklar bilgiyi sistemli ve mantıklı biçimde işleyebilirler. Ama bunu yalnızca somut bilgiler verildiğinde yapabilirler. Soyut bilgiler konusunda hâlâ yetersizdirler. İlkokul çağındaki çocuklar, somut bir dönüşümü, zihinsel olarak tersine çevirebilirler. Belirli bir zamanda bir durumun birden çok yönünü ele alabilirler.

Soyut işlemler (12 yaş ve üzeri) dönemine ulaşan ergenler varsayımlar kurabilir, mantıksal sonuçlar çıkarabilirler. Karmaşık sorunları, somut veya somut ayırt etmeksizin, sistemli bir şekilde çözebilirler.

Çocuklar, en sonunda kendi anlayış biçimlerine ulaşır ve kendi becerilerini oluştururlar. Yetişkinler onlara, uyarıcı malzemeler, sorular, sorunlar sağlayabilir, çocukların dikkatini öğrenmeye hazır oldukları şeylere yöneltebilir, çabalarını pekiştirebilirler.

Farklı hazır olma düzeylerindeki çocuklar, aynı yaşantıdan farklı şeyler öğrenirler. Çocukların belli bir deneyimden bir şey öğrenmemeleri, büyük olasılıkla o etkinlik için gelişimsel olarak hazır olmamalarındandır.

AİLENİN YAPISI

KAYNAK - Çocuk Sorunlarına Yapıcı Çözümler, Çetin Özbey, 2004
- Çocuk Eğitimi El Kitabı, Prof.Dr.Haluk Yavuzer, 2002

Aile, "en küçük toplumsal kurum" olarak tanımlanır. Yasalarla saptanan görevleri yanında geleneklerle belirlenen birçok başka işleve de sahiptir. Aile toplumun çekirdeği olarak, onun değer yargılarını, gelenek ve göreneklerini, beğenilerini, inançlarını, önyargılarını yansıtır. Bunu kendine özel iç yapısı ve işleyişi içinde gerçekleştirir.

Aile; ortak amacı, çıkarları, inançları, kuralları olan insanların birlikteliğidir. Çocukların beslenip bakıldığı, eğitildiği bir ortamdır. Çocuk, esas olarak aile içinde yetişir, bilinçlenir, topluma hazırlanır. Aile, toplumun sosyal yapısına, değerlerine ve normlarına bağlıdır ve bunlar zaman içinde, toplumdan topluma değişiklik gösterir. Sosyal değişimin son derece hızlı olduğu çağımızda, ortak aile tanımından söz etmek güçtür.

Aile; çocuğun beslenme, bakılma, korunma, sevilme ve eğitilme gibi temel gereksinimlerini karşılar. Anne ve baba, çocuğa bir güven ortamı yaratır; onun sağlıklı büyümesini güvence altına alır. Yeteneklerinin gelişmesine yardım eder. Ona

Aile, insan ilişkilerinin sergilendiği bir sahne gibidir. Çocuk bu sahnede, insan ilişkilerini bütün yönleriyle gözlemler ve yaşar. Anlaşma, uzlaşma, bağlılık, işbirliği gibi olumlu nitelikleri ailede kazanır. Anlaşmazlık, çekişme, çatışma gibi olumsuz durumlarda takınacağı tutumları da yine ailede öğrenir.

özgürce oynayacağı, öğreneceği bir çevre sağlar. Yol göstererek, kuralları öğretmek davranışına yön verir. Güç durumlarda yanında olur, onu destekler. Gerekliğinde denetleyerek, sınır belirleyerek, kurallara uymasını sağlar. Doğru ile yanlış ayırtmayı öğretir. Anne ve baba, çocuklarına kendi davranışlarıyla örnek olarak, onların kişilik geliştirmelerine, kendi cinsel kimliklerini kazanmalarına yardımcı olur.

Çocuk özellikle okul öncesi dönemde , anne ve babasının yoğun etkisi altındadır. Onların olumlu ve olumsuz yanlarını, özdeşim yoluyla içine sindirir. Ancak çocuk hep alıcı ve edilgin kalmaz. Ailenin diğer fertleriyle sürekli bir etkileşim içindedir. O da doğuştan gelen yapısı ve özellikleriyle anne-baba tutumlarına bir ölçüde yön verir.

Çocuk keskin bir gözlemcidir. Başkalarını gözlemleyerek ve onların yaptığını yaparak davranış biçimleri kazanır. Herkes gizli bir modeldir. En çok da sahip olmak istediği bir şeyi elde eden modeli taklit etmek eğilimindedir. Anne ve babasının

kendisiyle, birbirleriyle ve kardeşleriyle ilişkisini sürekli gözler ve değerlendirir. Bunlardan sonuçlar çıkarır ve tepki verir.

Aile ilişkilerinde anne ve babanın birbirine karşı tutumu önemli bir role sahiptir. Uyumlu ve sıcak ilişkiler anne ve babadan çocuklara yayılır. Olumlu ya da olumsuz her ailede süregiden kalıplaşmış bir ilişki biçimi vardır. Anne-babanın ayrı kişilikleri ve birbirleriyle etkileşimlerinden doğan, her aileye özgü bir ilişkidir bu. Aile üyelerini birbirine bağlayan ortak inanışlar, değerler, tutumlar aile uyumuna biçim verir.

Çoğu insan kendi ailesinin, türünün tek örneği olduğuna inanır. Bu gerçekten doğrudur. Her birey birbirinden farklı ve tektir. Dolayısıyla bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu aile için de aynı şeyi söylemek yanlış olmayacaktır. Çocukların içinde yetiştirildiği aile tipi onların yaşayacakları toplumsal ilişki türünü ve sayısını büyük ölçüde belirler. Bu ilişkiler hem kişilik gelişimini hem de toplumsal davranış etkileyecektir. En sık rastlanan düzenleme

anne, baba ve çocuklardan oluşan çekirdek ailedir. İki ya da daha fazla çekirdek aile ya da bunların belirli bir kombinasyonu bir arada yaşadığında geniş aile adını alır. Bir de tek anneli veya tek babalı aile vardır. Artan boşanma oranlarının sonucu olarak, böyle ailelerin sayısı gittikçe artmaktadır. Aile biriminin yapısı, bir ailenin çocuk yetiştirme yaklaşımını kısmen belirler.

Çocuklar, yaş ve cinslerine, kişilik özelliklerine ve anne-babalarının beklentilerine uygun olarak aile sahnesinde yerlerini alırlar. Aile üyelerinin değişik roller üstlenmesi, ortak yaşamı biçimlendirir. Rol dağılımı yerindeyse, her üye kendine düşeni yapıyorsa, aile dayanışması sürer. Üyelerin birbirlerinden bekledikleri gerçekçi değilse dayanışma sarsılır. Çocuk doğurmak istemeyen, ev işi yapmayan, çocuk bakımı ile ilgilenmeyen kadın, kendinden beklenen eş ve ev kadını rolünü yapmıyor demektir. Ailesini geçindiremeyen, kazancını yanlış şeylere yatıran koca da kendinden bekleneni veremiyordur. Aynı şekilde, söz dinlemeyen, annesine yardımcı olmayan çocuk da beklentiyi karşılamıyor ve uyumu bozuyordur.

Her ailede, sorunlar ayrıdır ve bunların çözümü için yolları da başkadır. Sorunlara bulunan çözümün doğru ve gerçekçi oluşu, ailenin sağlamlığını gösterir. Kimi evde sorunlar çözülmeden de denge sürdürülür. Bu genellikle bir veya birkaç üyenin özverisiyle olur ve sağlıklı olmayan, çarpık bir dengedir.

Aile ortamında, özellikle eşler, sürekli uzlaşmak ve anlaşmak zorundadırlar. Ayrı kişilik yapısındaki anne ve babanın uyumu, görüşme, konuşma ve anlaşma ile sağlanır. Sevgi ve iyi niyet yeterli değildir. Üyelerin birbirlerinden bekledikleri açık olarak bilinmelidir. Bu beklentiler gerçekçi olmalı ve ailenin amacına ters düşmemelidir.

Kimsenin kimseyi dinlemediği bir evde iletişim sağlanamaz. Ortaya çatışan eğilimler, yanlış anlamalar, kırgınlıklar ve küskünlükler çıkar. Ailede sözlü ve açık anlaşma son derece önemlidir. Pek çok aile, sözlü anlaşmanın yetersiz ya da çarpık oluşundan dolayı kargaşa yaşar.

Yaşamın ilk üç yılında çocuklar annelerine fiziksel ve duygusal olarak bağımlıdır. Beslenmeleri, dış dünya ile ilişki kurmaları, fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması anne aracılığıyla olur ve bebek bu dönemde kendini annenin bir parçası gibi hisseder. Bu yaşlarda bebek annesini düzenli olarak görmek, onun varlığını, yakınlığını ve sıcaklığını hissetmek ihtiyacındadır.

3 yaşından itibaren çocuklar,

- yavaş yavaş anneden ayrılmaya ve anneden farklı bir birey olduklarını fark etmeye,
- konuşmalarının gelişmesiyle dış dünya ile ilişki kurmaya ve kendi ihtiyaçlarını ifade etmeye,
- becerilerinin gelişmesiyle, giyinme-soyunma, beslenme ve temizlik ihtiyaçlarını kendileri gidermeye,
- tam olarak bir "birey" olduklarını fark etmeye ve birey olmanın hazzını yaşamaya başlarlar.

Bu döneme kadar anneye kurulmuş olan bağımlılık ilişkisi normal koşullarda yerini ayrılmaya bırakır. 3 yaşını dolduran bir çocuk sosyal bir grubun parçası olmaya hazırdır.

İlk 3 yılda doğal olan bağımlılık ve benmerkezcilik duygularının 3 yaşından sonraya taşınması genellikle problem yaratır. Bebeklik çağında bebeğin tüm ihtiyaçlarını karşılamak, aşırı ilgi ve sevgi göstermek, onunla zaman geçirip şefkatinizi belli etmek onun ileride ihtiyaç duyacağı güven duygusu, kendinden emin olma, kendine değer verme, "seviliyorum ve önemliyim" duygularının temelini oluşturur. Ama bununla birlikte anne-babalar gelişimin erken yaşlarından itibaren çocuğun bağımsızlığını da teşvik etmeli, onlara deneyim fırsatı vermelidirler. İlk 3 yılda bağımlılığın var olmasına rağmen, bebek hareketlenmeye başladıktan sonra bağımsızlık ihtiyacının da büyümeye başladığı görülmektedir. Emeklemek ve ardından yürümek, bağımsızlığın ilk ifade biçimidir. Bebeğe zarar gelmesi kaygısıyla merakını gidermesini sürekli engellemek, bağımsızlık duygusunu ve dolayısıyla özgüveni de engellemek anlamına gelir. Çocuğun çevreyi keşfetmesi, güvenli bir alanda hareket halinde olması, bağımsızlığı ve güveni hissetmesi açısından da önemlidir. Fırsat vermek ile ihmalin birbirine karışmaması önemlidir. İhmal etmek de en az kısıtlamak kadar zarar verici olabilmektedir.

Zaman içinde beceriler gelişir. İlk 3 yılda giyinme, soyunma, temizlik, yemek yeme becerilerinin çok önemli bir bölümü tamamlanır. Fakat becerilerin gelişmesi ve alışkanlığa dönüşmesi ancak fırsat verilirse gerçekleşebilir. Çocuğun çatalı ve kaşığı

bir yetişkin kadar iyi kullanamaması, bir yetişkin kadar hızlı giyinip soyunamaması elbette doğaldır. Becerilerin geliştiği bu ilk dönemde yeterince iyi ve hızlı yapamadığı gerekçesiyle ona engel olunmamalıdır. Bu ihtiyaçları yetişkinlerin "mükemmel" olarak karşılamalarındansa, çocuğun yaşına uygun olarak kendisinin karşılamasının katkısı daha fazla olacak, bağımsızlık ihtiyacı ve güven gelişimi engellenmemiş olacaktır. Becerileri yeni yeni gelişen bir çocuğun desteklenmeye, kendi yapabildiği işlerle ilgili olarak övülmeye, bunların büyümeye ait önemli belirtiler olduğunu duymaya ihtiyacı vardır. Üstelik yeterince gelişmeyen becerilere dıştan müdahale edilmesi ve engellenmesi çocuğun bu beceriyle ilgili kendini yetersiz hissetmesine ve yeni şeyler deneme konusunda yeterince istekli olmamasına neden olabilmektedir. Bağımsızlık ihtiyacı ve güven gelişiminin engellenmesi çocuğu "bağımlı" hale getirecektir.

Ebeveyne bağımlılık gösteren çocuk,

- evde ve okulda yaşından daha çocuksu davranır,
- girişken değildir ve kendine güveni yoktur,
- kolay işlerde bile kendi başına davranmaktan, sorumluluk almaktan korkar,
- yanında onu koruyup kollayacak biri olmadan rahat edemez,
- evde anneye yapışık, sürekli sevilme ve okşanmak ister,
- okulda sorun yaratmadığı için öğretmenin koruyuculuğu altına girer.

Bağımlı çocuk, zamanla bu zayıflığını ve güvensizliğini bir savunma aracı olarak kullanmayı öğrenir. Bu bağımlılık çemberini kolay kolay kıramaz.

Çocuk, bağımlılığı kendi kendine geliştirmez. Anne-babanın aşırı koruyucu, kollayıcı tutumu onu buna teşvik eder. Aşırı ilgi ve sevgiye boğulmuştur. İstekleri önceden sezilip yerine getirilmiştir. Kendi işini kendi görmesine olanak verilmemiştir. Deneme ve yanılma yoluyla öğrenmesi desteklenmemiş, hazır aşırtılmıştır. Çevreden gelecek tehlikeler abartılmıştır. Bütün bu davranışlar aslında onun iyiliği için yapılmıştır. Bu çocukların ebeveynleri

çok sevecendir ve çocuklarına çok düşkündür. Çocuklarının isteklerini o söylemeden gerçekleştiremezlerse iyi anne-baba olmadıkları duygusuna kapılırlar. Bu kaygılar içindeyken çocuklarının gelişmesini duraklattıklarını göremezler.

Geç anne-baba olmuş çiftler daha koruyucu ve kollayıcı bir tavır takınırlar. Çok sık hasta olan çocuklar ve en küçük ya da tek çocuklar kolay bağımlılık geliştirirler. Çocuklar, geçirdikleri ameliyatlara veya yeni kardeş doğumundan sonra da geçici olarak bağımlı davranışlar gösterirler. Kardeşlerden birinin ölümünden sonra doğan bir çocuk da bağımlı yetiştirilmekten kurtulamaz.

Geleneksel çocuk yetiştirme yöntemlerimiz, bağımlılığı arttırıcı, girişkenliği kısıtlayıcı bir nitelik taşır. Anne-babalar, çocuklarını kendi kopyaları olarak görmekte ısrar ediyor, onların kendi kişilikleri olan ayrı varlıklar olduklarını kabullenemiyorlar. Çocuklar, anne babalarının sevgilerine muhtaç olarak değil, girişken ve bağımsız birer birey olarak yetiştirilmelidir. Çocuklarımızın yetiştirilmesinde yeterli sevgi ile bağımsızlığı dengeleyebilmek bizi başariya götürecektir.

KAYNAK

- Çocuk Sorunlarına Yapıcı Çözümler, Çetin Özbey
<http://www.cocukgelisimi.org>

ÇALMA DAVRANIŞI

Okul öncesi dönemden, genellikle 7-8 yaşlarına kadar görülen izinsiz eşya alma davranışı, bir uyum ve davranış bozukluğu olan 'çalma davranışı' olarak kabul edilmez. Bu dönemden önce özellikle 3-6 yaşları arasında çocuklar gittikleri evlerde veya kreşte arkadaşlarında gördükleri objeleri ve oyuncakları almakta sakınca görmezler. Mülkiyet duygusu gelişmediği için hoşlarına giden her şeye sahip olmak isterler.

Bu yaşlarda çocuklar kendilerini dünyanın merkezinde görürler. Herkes ve her şey onlara hizmet etmek ve isteklerini karşılamak için vardır. Başka birine ait bir eşyayı izinsiz olarak almanın kötü bir davranış olduğunu anlamakta güçlük çekerler. 2 yaşındaki bir çocukta sahip olma kavramı gelişmediği için, her şeyin kendisinin olduğunu düşünür. Senin, benim, onun kavramlarını ayırt edemez. Çocuk, zamanla kendisinin olanla, olmayanı ayırt etmeye başlar; ama bencil tutumu uzun süre devam eder. 3-4 yaşlarında çocuk

sormadan bir şeyin alınmayacağını bilir; ama alma isteğine karşı koyamaz. Çocuğun bu davranışının altında yatan neden, beğendiği nesneyi yanında bulundurmaya çalışmaktan öte bir şey değildir. Bu nedenle, çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için çocuğun ilkokul çağına gelmiş olması gerekir.

Birçok çocuk, mülkiyet kavramını öğrenme yaşına geldiği halde bu kavramdan habersizdir ve bundan dolayı çalma davranışı gösterir. Bunun nedeni ise, anne-babaları tarafından mülkiyet kavramının zamanında aşılanmamış olmasıdır.

Ev ortamında neredeyse her şey ortak kullanılır ve çocuk hoşuna giden her şeyi alabileceğini düşünür. Anne-babanın çocuğuna paylaşmayı öğretmek amacıyla, onun oyuncak ve eşyalarını kardeşine veya komşu çocuğuna vermesi için baskı yapması, çocuğun oyuncaklarının ortakmış gibi zorla ve izinsiz elinden alınması, onda mülkiyet duygusunun gelişimini geciktirir.

Çocuklarda bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ortaya çıkan ve gerekli müdahaleler yapılmadığı takdirde ilerleyen yaşlarda da görülen çalma davranışı psikolojide "kleptomani" (çalmaktan haz alma ve heyecan duyma) olarak isimlendirilir.

Kleptomaniye kaynak teşkil edecek tutumları şu şekilde sıralayıp özetleyebiliriz:

Hatalı anne-baba tutumları: Anne babaların aşırı disiplinli ve katı tutumları; çocukların kardeşleriyle, komşu, arkadaş ve akraba çocuklarıyla sıklıkla kıyaslandığı aile ortamları çalma davranışına zemin hazırlayabilir. Ailenin ekonomik güçlükler nedeniyle çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını giderememesi, anne-

babanın paraya aşırı düşkünlüğü veya cimriliği, parayı çocuğa karşı bir tehdit aracı olarak kullanması, önceki çalma davranışının pekiştirilmesi gibi hatalı tutumlar da çalma davranışının ortaya çıkmasına neden olabilir.

Değersizlik duygusu ve özgüven eksikliği: Kendisini değersiz ve yetersiz hisseden çocuk, değerli gördüğü eşyaları çalarak kendini değerli kılmaya çalışır. Yetersizlik duyguları taşıyan çocuğun anne-babasının aşırı koruyucu tutumu ve çocuğu sürekli kontrol etmeye çalışır tavırları çocuğun bu duygularını pekiştirir. Böylece kendisine güvenilmediğini düşünen çocuk giderek özgüvenini kaybetmeye başlar.

Kıskançlık ve rekabet duyguları : Kardeşlerini veya örnek gösterilen yaşlılarını kıskanan bir çocuk, yaşadığı rekabet duygusunu bastırabilmek için çalma davranışı gösterebilir. Bu nedenle uyum bozukluğu geliştiren çocuklarda görülen çalma davranışı, kıskandığı veya rekabet ettiği kişiden öç almak anlamına gelmektedir.

Sevgi ve ilgi eksikliği: Fiziksel ve ruhsal ihtiyaçların giderilmeyişi çalma davranışına neden olabilmektedir. Yeterince sevilmediğini düşünen, duygusal anlamda yeterince ilgi görmeyen çocuk, başkalarına ait eşyaları çalarak elde edemediği sevgi açığını gidermeye çalışır. Bu sebeple, kimsesiz çocuklarda, sokak çocuklarında ve aileleri tarafından dışlanmış çocuklarda çalma davranışı daha sık görülmektedir.

ÇOCUĞUN HIRSIZLIK YAPMASI NASIL ÖNLENİR?

Mülkiyet kavramı geliştirilmelidir. Çocuğa ihtiyaç duyduğu oyuncaklar alınmalıdır. Böylece başka çocukların elinde oyuncak gördüğü zaman kendi oyuncakları aklına gelecek, "Benim de oyuncaklarım var." diye düşünecektir. Onun izni olmadan oyuncakları ve eşyaları başka çocuklara verilmemelidir. Böylece başkasına ait bir şeyin, o kişinin izni olmadan alınamayacağını öğrenmiş olur.

Kendisine ait bir odası, eşyaları ve oyuncakları olan çocuk, mülkiyet kavramını daha kolay öğrenmektedir. Oyuncaklarını toplaması ve odasını temiz tutması öğretilmeli, bunu öğreninceye kadar yardım edilmelidir. Böylece sahip olma ve sahip olduklarını koruma duygusu gelişecektir.

Başkasına ait bir şeyi habersiz ve izinsiz aldığı zaman bunun doğru bir davranış olmadığı, o kişinin veya çocuğun eşyasını veya oyuncasını bulamadığı zaman üzüleceği, suçlayıcı ve utandırıcı bir dil kullanmadan anlatılmalı ve o şeyin sahibine geri verilmesi sağlanmalıdır. Çocuğu mahcup etmemek veya karşı tarafa mahcup olmamak için yaptığı davranışı görmezden gelmek doğru değildir.

Başkalarına ait mülkiyete saygı duyarak çocuğa doğru örnek olunmalıdır. Çalma davranışına ait örnekler verirken, övücü ve hak verici sözler kullanmaktan sakınılmalıdır.

KAYNAK | - Ya-Pa 5. Okulöncesi Eğitimi ve Yayınlaştırılması Semineri

OKULÖNCESİ ÇOCUKLARDA ARKADAŞLIK KAVRAMI

Yeni doğan bebek, fiziki bir çevreye gelir. Bu, onun için zamanla sosyal bir çevreye dönüşecektir. Çocuğun sosyalleşmesi doğumla başlar. Bebek, olgunluğa doğru ilerledikçe bedensel ve sosyal uyaranlara daha çok ilgi ve tepki gösterir hale gelir. Genel olarak çocuk çevre ile duyu motor davranışlar, genel vücut reaksiyonları, ağlama, gülme ve konuşma öncesi seslerle ilişki kurar. İki aylık bebek, annesinin yüzüne bakar ve gülümser. Belirli bir süre bebek ona kızan, onu seven, güler yüzlü olan olmayan herkese gülümser. Bebekler gülümsemeye ilk başladıklarında karşısındakinin neşeli mi öfkeli mi olduğunu ayırt edemezler, beş aydan sonra azarlanınca ağlamaya başlarlar.

Bebek, akranlarını altı aylıkken fark etmeye başlar. Onlarla olan etkileşimi hayatının ilk yıllarında başlamaktadır. Çocuklar iki yaşından sonra yavaş yavaş arkadaşlarıyla ilişki kurar ve ailelerine olan bağımlılıkları azalır. Bu yaştaki çocuklar belli bir oyun yerine toplandıklarında uzun süre bir arada kalabilirler. Fakat işbirliği ile yürütülen eylemler seyrekler. Grup halindeki eylemler üç yaşından sonra hem sayıca artmakta hem de süreleri uzamaktadır. Beş-altı yaşlarına kadar beş-altı ya da daha çok üyeli gruplar halinde oyun kurabilirler. Fakat daha çok üç kişilik grupları tercih ettikleri görülmektedir. Altı yaşındaki çocuk işbirliği, dostluk, sempati, rekabet, kavgı gibi toplumsal davranış biçimlerini kazanmaya başlamıştır.

Birey, yaşamı boyunca başkaları ile birlikte bulunmaktadır. Ailede, toplumda, okulda, işyerinde arkadaşlarıyla ve çevreyle iyi ilişkilerde bulunmasında, toplum ve çevre tarafından kabul edilmesinde sosyal gelişimin etkisi büyüktür. Bireyin tüm yaşamı çevresine uyum sağlama çabası içinde geçer. Bu uyum çabası, doğumdan başlayarak bir gelişim göstermektedir.

Gelişmenin her aşamasında yeni bir toplumsal ortamda, yeni arkadaş gruplarıyla karşılaşan çocuk, kendini rahat hissedinceye kadar eski davranışlarını sergilemektedir. Önce yalnızca seyretmekte, öteki çocukların yanında kendi kendine oynamakta, onlarla kısa süreli ilişkiler kurmaktadır.

Arkadaşlık ilişkileri, çocuğun evinde karşılanamayan en önemli gereksinimlerinden biridir. Anaokulu, yaşlılarıyla birlikte olma ve onlarla faaliyette bulunma konusunda geniş olanaklar sağlar. Anne-baba ve öğretmenler de çocuğu sosyal etkinliklere katılma konusunda desteklerler. Dıştan gelen bu desteklere ek olarak, çocuğun gelişen bilişsel, sosyal

ve iletişimsel becerileri yaşlılarıyla daha başarılı ilişkilere girmesine olanak hazırlamaktadır. Çocuğun ailesinden uzaklaşıp diğer bireylerle ve yaşlılarıyla ilişki kurması, ona bağımsızlık duygusunu aşlamaktadır. Onlarla kurulan ilişkiler, çocuğa yeni uyarı kaynakları ve yeni davranış örnekleri sağlayarak onun dünyasını zenginleştirir, benlik kavramının gelişmesine yardımcı olur. Çocuklar, yaşları ilerledikçe arkadaş sayısından çok, arkadaşına yakınlaşma açısından bir gelişme gösterirler. Üzücü durumlarda arkadaşlarına sempati gösterir ve yardım ederler.

Çocukların arkadaşlığa verdiği önem, anne-babaların verdiği önemden daha büyüktür. İtilen ya da dışlanan çocuk mutsuzdur. Arkadaşlarca benimsenmek çoğu zaman büyüklerce beğenilmek veya derslerde başarılı olmaktan daha önde tutulur. Okulöncesi çocuklar neşeli, iyi huylu, yardımsever çocuklarla arkadaşlık etmeyi tercih ederler. Saldırgan, gürültücü, oyunu bozan çocuklar fazla tercih edilmezler. Çocukların yaşı ilerledikçe, beğendiği ve beğenmediği arkadaşlarının özelliklerini söylemeleri de belirginleşir.

Arkadaşlık ilişkisi içinde bir özdeşleşme olgusu vardır. Çocuklar genellikle kendi yaş ve cinsiyetlerinden arkadaş seçerek birbirlerinin tavır, tutum ve konuşmalarını benimseyip kullanırlar. Bu çağ çocukları hangi cinsiyetten olduklarının bilincindedirler. Kız ve erkeklerin ilgileri iyice belirginleşmiştir. Üç-altı yaş arasındaki çocuklarda kız ve erkek oyunları karışık şekilde devam etse de erkeklerin ayrı, kızların ayrı kümelerde toplanmaya başladıkları görülür. Çocukların kendi cinsiyetle ve karşı cinsle olan arkadaşlıkları cinsel kimliklerini pekiştirmektedir.

Çocuk, arkadaşları arasında bir gruba ait olma duygusunu yaşar. Bu durum ona sadece arkadaş ve eğlence sağlamakla kalmaz, aynı zamanda gurur ve statü duygusu da kazandırır. Arkadaş grubu, çocuğun sosyal tavırlarını etkiler. Bir dereceye kadar ailede kazanılan bu tavırlar, çocuğun arkadaş grubuyla olan deneyimleri sonucu değişebilir.

Çocuğun arkadaşları tarafından kabul veya reddedilmesi, yaş ve cinsiyet gibi özelliklerinin yanı sıra onun liderlik, bağımsızlık, bağımlılık, rekabet, dayanışma davranışlarına da bağlıdır. Liderlik, 3-6 yaşlarında ortaya çıkan bir özelliktir. Arkadaş grupları arasında liderlik rolünü daha çok zeki, enerjik, olgun çocuklar üstlenmektedir. Lider olan çocuğun gruba etkisi olumlu ise kabul edilir, isteklerini zorla kabul ettirmeye çalıştığı zaman sürtüşmeye yol açabilir. Liderlik eden çocuk, kendine güvenir ve bunu tavırlarıyla belli eder.

Başarı ve üstünlük için rekabet, genellikle anne-baba sevgisi için olan rekabetten daha sonra ortaya çıkar. İki yaşından sonra birçok çocuğun, kendi

yaptıkları ile başka çocukların yaptıklarını kıyaslamaya girdiği görülür. Dört ve sonraki yaşlarda arkadaşlar arası rekabette artış olmaktadır.

Anaokulu yaşantısının etkileri:

Anaokulu, çocuğun gelişiminin desteklenmesi için gerekli bir ortamdır. Burada, geniş gruplar içinde işbirliği yaparak oynama, sempati gösterme, rekabete girişme ve başkalarıyla ilişkilerinde çeşitli yöntemleri kullanma gibi pek çok toplumsal eyleme girişebilir. Konuşabileceği insanların çokluğu ve çeşitliliği onun dil yeteneğini geliştirir. Yaşıtları ile bir arada olma, çocuğun toplumsal alışverişe girmesine yardımcı olur. Anne-babaya olan bağımlılık yavaş yavaş azalır ve yaşıtlarıyla bağlar kurulmaya başlar.

Anaokulu, aile dışındaki planlı, denetimli eğitimin kaynağıdır. Çocuklara olumlu sosyal ilişkilerde bulunmayı öğretmek, görevlerinin başında gelir. Bu görevi, evdeki olumlu öğretileri pekiştirerek, aksaklıkları dengeleyerek yapar.

Üç yaşından itibaren gittikçe yaşıtlarına yönelik bir sosyalleşme eğilimi gösteren çocuk için anaokulu yaşantısı önemli bir fırsattır. Araştırmalar, anaokuluna giden çocukların daha sosyal, bağımsız, girişken, güvenli, çevreyle ilgili olduklarını göstermiştir. Bu çocukların, kendiliğinden grup faaliyetlerine ve sosyal faaliyetlere katılımları artarken, başkalarından korkmalarının azaldığı görülmüştür. Çocukların yaşıtlarıyla bir arada olmaya başlamaları, büyüklere olan bağımlılıklarının azalmasına neden olur. Çocuk, burada evde bulamayacağı birtakım olanaklara sahip olur. İşbirliği yapmayı, paylaşmayı, sıra beklemeyi, kendisini savunmayı ve uzlaşmayı öğrenir. Bencilliğinden sıyrılır. Çocuk, evde de özgür davranabilir; fakat bu özgürlük, anaokulundaki toplumsal kurallarla sınırlı olan özgürlük ile aynı etkiye sahip değildir. Anaokulundaki özgür ve uyarıcı ortam, çocukların zihin gelişimini hızlandırır. Anlatım güçlerini artırır, arkadaş ilişkilerini destekler.

SÖZ DİNLEMİYEN ÇOCUK

KAYNAK

- Ana-Baba ve Çocuk, Prof. Dr. Haluk Yavuzer
- <http://www.kmarasram.gov.tr> <<http://www.kmarasram.gov.tr/>>
- <http://www.mcatürk.com>

Söz dinlememe, yani itaatsizlik, anne-babaların genellikle yakındığı bir konudur. Çocuklar, daha bebeklik çağında, yetişkinlerle ilişkilerinde "hayır" ve "olmaz" sözcüklerini, "peki" ve "evet" den daha çok kullanırlar. Bebek, istemediğini dille anlatamadığında bunu başı ve elleriyle ifade eder. Söz dinlemek ve dinlememek birer denemedir. Kimi zaman yetişkine uymaktan, kimi zaman ise uymamaktan, ona karşı olmaktan mutluluk duyar.

Söz dinlememe durumu ile anne-babalar en sık çocuğun 2 yaş civarında olduğu dönemde karşılaşır. Bu dönem aynı zamanda çocuğun tuvalet alışkanlığını da kazandığı zamana denk düşer. Çocuk kimi zaman temiz kalmaktan zevk alır, kimi zaman da bunu reddeder. Sonuçta seçim yapma yeteneği gelişerek, çocuk gerçek özerkliğe ulaşır. Artık kendi vücudu üzerinde iyiden iyiye kontrol kazanmaya başlamıştır. Bu dönemde çocuk istekleri üzerinde daha ısrarcı, inatçıdır. Anne babanın tahammül sınırlarını zorlayacak kadar zıtlık çıkarabilir, gereksiz yere ağlar, istekleri olmadığında eşyaları fırlatabilir, kendini yerlere atabilir. Bu durum zordur, ancak

normal gelişimin de bir parçasıdır. Çocuğa bakan kişinin bu sürecin geçici olduğunu bilerek sabırlı olması gerekir. Çocuğa bağırarak, şiddet uygulamak gibi yanlış tavırlar çocuğun daha da negatif bir tavır içine girmesine neden olmaktan başka işe yaramaz. Böyle durumlarda en uygun davranış sabırlı, sakin ve kararlı olmak, çocuğun sakinleşmesini beklemektir.

Anne-babalardan sık sık şu yönde yakınmalar duyulur:

- Ben ne dersem tersini yapıyor.
- Dediklerimi duymuyor.
- Koyduğum hiçbir kurala uymuyor.
- Ceza veriyorum olmuyor, ödül veriyorum yine olmuyor.
- Evde kendi cumhuriyetini kurdu, kendi de cumhurbaşkanı oldu.
- Söz geçiremiyoruz.
- Kendi kafasına göre davranıyor.
- İsteddiği olmadığında kendini yerden yere atıyor.
- Büyük, küçük dinlemiyor.
- Bazen sözlerimi anlamıyor diye düşünüyorum.
- Kızıyorum olmuyor, seviyorum olmuyor.

Çocuğun içinde bulunduğu yaş döneminin yanı sıra, çocuk eğitiminde anne - babanın takındığı tavır ve farkında olmadan yaptıkları tutum hataları da çocuğun söz dinlememe davranışı göstermesine sebep olabilir.

- Çocuklara uygulanan katı disiplin veya tam tersi fazla gevşek bir disiplin,
- Ebeveynlerin kararlı ve net bir tavır sergileyememesi,
- Çocuğun kendisine farklı mesajların verildiği kalabalık ortamlarda yetişmiş olması,
- Çocuğa bir kardeş gelmesinin onda yarattığı stres nedeniyle sinirli olmasına ve olumsuz da olsa ilgiyi üzerine çekmeğe yönelik zorlayıcı, söz dinlemez davranışlar göstermesine yol açabilir.

Evde otorite gereklidir. Ebeveynler, çocuğun dersleri ve okul dışı etkinlikleriyle ilgilenmelidir. Bu konuda kuralları koymalı, çocuğun yaratıcı ve sevinçli olmasından mutluluk duymalıdır. Genelde aileler otoriteyi çocuğa söz geçirmek olarak yorumlarlar. Çocuklarını bebeklikten başlayarak, yere oturmaması, nesneleri ağızına sokmaması konusunda sürekli uyarırlar. Bebek, engellenmeye karşı tepki verir ve öfke duyar. Benzer uyarıları yemek konusunda da alır. Çatalını güzel tutması, yemeğini dökmemesi tekrarlanır. Bu durumda çocuk, ya her şeye karşı çıkar ya da görünürde uysal davranır. Bu sözde uysallığın gölgesindeki gizli isyan isteği bir gün patlak verebilir. Mutlu anne-baba, çocuğu olumlu etkiler. Kendisiyle savaşıyor, kaygı içindeki anne-babalar, çocuktan yapabileceğinden fazlasını beklerler. Saygı

göstermeyi bilen anne-baba, çocuğundan da saygı görür. Böylece sözünü dinletebilir.

Söz dinlemek, işin bilincine varmaktır. Disiplin ve ödev zevki küçükken verilen eğitimin önemli bir parçası olmalıdır. Eğitim, çocuğa yaşama, yaratıcılık ve başkalarıyla ilişki kurma hakkı vermelidir. Yaşamdan kopuk büyütülen çocuk, başkalarıyla ilişki kurmaktan korkar, yaşamı sevmez.

Söz dinlemeyen çocuğun anne-babası incelendiğinde, asıl sebebin anne-baba davranışları olduğu görülür. Çocuk çok küçükken, kendini bir "obje" olarak görür, mekanik bir tavırla hareket eder. Söz dinlemeyerek dikkatleri üzerine toplamayı dener. Çevre tarafından önemsenmek istemektedir. Anne-babaya yardım etme gibi önemsendiğini gösteren işler ve sorumluluklar verildiğinde çocuğun tutumu olumlu yönde değişebilir.

Anneden ayrılmak da söz dinlememenin sebeplerindendir. Anne çalışıyorsa, akşam eve döndüğünde çocuğun ters tepkisiyle karşılaşabilir. Annesini görmek çocuğu hem kızdırır hem sevindirir. Anne, sevecen ve anlayışlı davranırsa, bu terslik yok olacaktır.

Söz dinlemeyen çocuk, iç kaygılarını toplumdışı tutum ve davranışla belli eder. Anne-baba, çocuğuyla sakin ve açık konuşabiliyorsa, çocuklar 9-10 yaşlarına doğru onların sorunlarını anlayabilecek düzeye gelirler. Gelişimin her evresinde olumsuzluklar görülecektir. Önemli olan çocuğa hareketlerinin sonucunu anlatmaktır.

Anne Babalar Neler Yapabilir?

- Çocuğunuza beklemeyi öğretin. Her istediğimiz şeye hemen kavuşmamız mümkün olmayacağını; bazen çok emek vermemiz, sabır göstermemiz gerektiğini örneklerle anlatın.
- Çocuğunuzdan herhangi bir şey isterken içinde bulunduğu yaş durumunu dikkate alın ve gücünün üzerinde başarı beklemeyin. Sizin beklentileriniz doğrultusunda davranmadığında, başarısızlık duygusu ve özgüven eksikliği yaşar ve daha sonraki zamanlarda yapabileceği işleri bile yapmamaya çalışır.
- Anne - baba olarak çocuğa sergilediğiniz tutumu gözden geçirin. Çok katı, aşırı hoşgörülü veya tutarsız bir yaklaşım çocuklarda söz dinlememe ve tepki verme davranışını destekler niteliktedir. Mutlaka tutarlı olmanız gerekmektedir.
- Çocuğunuza engel koyma yerine seçenekler sunun. İsteddiği bir şeye eğer onay vermiyorsanız "hayır" "olmaz" "asla" gibi sözlerle engellemek yerine seçenekler sunarak onu yönlendirmeye çalışın.
- Çocuğunuzun yaptığı çalışmaları ve davranışları sık sık eleştirmeyin, hatalarını yüzüne vurmayın. Hataların güzel şeyleri yapmada önemli olduğunu, hatayı görüp düzelterek daha güzellerini yapabileceğini çocuğunuza öğretmeniz gerekir.
- Çocuğunuz, istediği bir şey olmadığında bağırıp çağırıyor, kendini yerden yere atıyorsa bunu

bastırmak amacıyla ses tonunuzu yükseltmeyin, aksine olabildiğince sakin ve yumuşak ses tonu kullanın. Bu konuda kararlı ve tutarlı olmalısınız. Gittikçe artan ses tonlarının sonu gelmeyecektir.

- Çocuğunuzun kurallara boğmayın, bıktırmadan ve yavaş yavaş kurallara alıştırmak daha yararlı olur.
- İstediklerinizi yerine getirme konusunda çocuğunuza aceleci davranmayın, zaman tanıyın.
- Ailenizde kurallı yaşamayı benimseyin ve uygulayın. Kurallara uyma konusunda anne - baba tutarlılık gösterirse çocuk da bundan etkilenecektir.
- Çocuğunuzun sabırsız davranışlar sergilediğinde ödüllendirmeyin.
- Çocuğunuza olan sevginizi ve ilginizi her fırsatta dile getirmekten ve göstermekten çekinmeyin.

Sonuç olarak kendine güvenen, mutlu ve sosyal ilişkilerinde başarılı çocuklar yetiştirmek istiyorsak onlara davranışlarımızla örnek olmalı, onlara güvendiğimizi hissettirmeli, olumlu davranışlarını takdir etmeli, onlarla ilişkilerimizde hoşgörülü, tutarlı, net ve kararlı davranmaya dikkat etmeliyiz. Aşırı gevşek ve aşırı katı bir disiplin çocuklarda davranış sorunları oluşmasına neden olacağından dengeli bir eğitim çok önemlidir.

Çocuğunuzla AR-EL OYUN GRUPLARI'na katılmanın farkını yaşamak istemez misiniz?

AR-EL ANAOKULLARI

Anne ve babaların çocuklarıyla beraber katılabilecekleri **AR-EL Oyun Grupları** çocuklara eğlenceli, güvenli ve eğitici bir ortam sunar. Anaokullarımızda çocuklar aylık gelişimlerine uygun olarak 2 ayrı seviyede gruplandırılır. Çocuklar, oyun gruplarında bir yandan sosyalleşmeyi ve

paylaşmayı öğrenirken; bir yandan da fiziksel, duygusal ve zihinsel gelişimlerini destekleyici aktivitelerin yer aldığı sağlıklı ve güvenli bir oyun ortamında bulunurlar. Çocuklar cesaretle, deneyerek keşfederken ve öğrenirken **AR-EL** ailesi olarak sizi de aramızda görmekten mutluluk duyacağız.

22-36 ay arası çocuklar için OYUN GRUPLARIMIZ açılmıştır.

www.ar-el.k12.tr

AR-EL ANAOKULU

Güneşli Yolu, Atatürk Caddesi, Radar Karşısı
34530, Yenibosna-Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 550 49 30 (pbx) **Faks:** (0212) 550 77 82

AR-EL 2005 ANAOKULU FLORYA

Şenlikköy Mah. Özgen Sk, No: 6, Florya - Bakırköy / İstanbul

Tel: (0212) 541 60 03 **Faks:** 0212 541 60 03

e-posta: ar-el@ar-el.k12.tr

